

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR /
9-SON, I-QISM

Google
scholar

RePEc
RESEARCH PAPERS
IN ECONOMICS

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
I-qism*

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdulkarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INVESTITSION FAOLIYATNI RAG'BATLANTIRISH VA BAHOLASHNING XORIJIY TAJRIBASI	34
Aytmuratova Ulbike Jalgasovna BREND POZITSİYALASH STRATEGİYASINI ISHLAB CHIQUISHDA BOZOR TADQIQOTLARI METODIKASI	41
Jumayeva Zulfiya Qayumovna GLOBAL MOLIYAVIY BEQARORLIKNING O'ZBEKISTON MILLIY VALYUTASI BARQARORLIGIGA TA'SIRI	46
Davlatova Nilufar Avazovna KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGI: MANZILLI SAMARADORLIK INDEKSI (MSI) ASOSIDA BANDLIK DASTURLARINI BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	50
Eshmurodov Adhamjon Rahmonjonovich АНАЛИЗ ФИНАНСОВОГО СОСТОЯНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ ООО «SAM PULSAR DISTRIBUTORS»	61
Мусаева Шоира Азимовна KICHIK BIZNESDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	68
Tukhtasinova Intizorkhon Sherzod qizi GLOBALLASHUV DAVRIDA JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'ZGARISHLARNING YANGI O'ZBEKISTONGA TA'SIRI	73
Jahongir Nurulloevich Jurayev YASHIL INNOVATSIYALARNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLAT VA XUSUSIY SEKTOR HAMKORLIGI	77
Nasulloeva Oydiyoy Saidovna ПРИВЛЕЧЕНИЕ МОЛОДЁЖИ К ЭКСПОРТУ ЦИФРОВЫХ УСЛУГ: МЕХАНИЗМ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ	82
Палвонова Севара Бахромовна MINTAQA IQTISODIYOTINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHDA IT-PARKLARNING NAZARIY VA INSTITUTSIONAL ASOSLARI	94
Sultanova Zuxra Jaksilikovna INSON KAPITALINING KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI	99
Baymuradov Shoxrux Maxmudovich Dilmurodov Komiljon Ahmad o'g'li RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI MONITORING QILISHNING INTEGRATSIYALASHGAN UZEMS MODELI	103
Bobobekov Ergash Abdumalikovich AUDIT JARAYONIDA MOLIYAVIY FIRIBGARLIK BELGILARINI ANIQLASHNING TAHLILIY TARTIB-TAOMILLARINI TAKOMILLASHTIRISH	108
Xusanov Shuxrat Burxanovich FROM AUTOMATION TO STANDARDIZATION: OPERATIONS MANAGEMENT CHALLENGES IN UZBEKISTAN'S HOSPITALITY SECTOR	115
Asal Kadirova СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ГОСТИНИЧНЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ НА ОСНОВЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ МЕХАНИЗМОВ В УЗБЕКИСТАНЕ	125
Нигматова Сугдиена Жалолiddин кизи	

SANOAT 4.0 TEXNOLOGIYALARINING RAQAMLI IQTISODIYOT RIVOJLANISHI VA UZOQ MUDDATLI IQTISODIY O'SISHDAGI ROLI	131
Komilova Dilafruz Rustam qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA MAISHIY XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOY-IQTISODIY AHAMIYATI	137
Samiyeva Gulnoza Toxirovna	
O'taganov Fazliddin Isroil o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СТРАХОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТУРИСТСКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ	142
Эргашева Файёза Боходир кизи	
МЕХАНИЗМЫ ГАРМОНИЗАЦИИ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ В МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКЕ	146
Жиенбаева Айсанем Оразбаевна	
XORAZM VILOYATIDA SHOLI YETISHTIRISHNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA UNING RESPUBLIKA SHOLICHILIGIDAGI O'RNI	154
Matrasulova Feruza Baxodirovna	
YIRIK KORXONALARDA SOLIQ NAZORATINING HUQUQIY ASOSLARI VA HORIIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	159
Qo'shaqov Asrorjon Nematjonovich	
ФОРМИРОВАНИЕ РЕЗУЛЬТАТИВНОЙ СТРУКТУРЫ БЮДЖЕТНЫХ ПРОГРАММ В СФЕРЕ СТРОИТЕЛЬСТВА И ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОГО ХОЗЯЙСТВА: МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ	166
Мирзаева Дилдора Иномовна	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI VA KREDIT RISKLARI HOLATINI BAHOLASH (DAVLAT BANKLARI MISOLIDA)	174
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	183
Aslanova Dilnoza Fatilloevna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TASHKILOT BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: NAZARIY YONDASHUVLAR VA BAHOLASH METODOLOGIYASI	187
Raxmonova Nilufar Umedovna	
HUDUDIIY IQTISODIYOT TARKIBIY O'ZGARISHLARINI SHAKLLANTIRISHDA SANOATLASHUV, XIZMATLAR SEKTORI VA INVESTITSİYALARINING ROLI	196
Raxmonqulova Nafisa Olimjon qizi	
SOLIQ BAZASI TUSHUNCHASI, UNING MAZMUNI VA IQTISODIY MOHIYATI	201
Gadoyeva Nilufar Erkinovna	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA KORXONALARNING MOLIVAVIY MENEJMENT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	208
Atadjanova Sevinch Qurbonbayevna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORAT SUBYEKTLARINI SOLIQA TORTISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	214
Homidov Baxtiyor Rahimberdievich	
XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION MARKETINGNI QO'LLASH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING TASHKILIIY-IQTISODIY MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	222
I.R.Sabirjanova	
OPPORTUNITIES FOR UTILIZING TAX INCENTIVES GRANTED TO SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THEREGIONAL ECONOMY	228
Palvanbayev Umidbek Uktam o'g'li	
MINTAQAVIY TURISTIK KLASSTERLARNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: IQTISODIY SAMARADORLIK MODELII	233
Kazokova Dilnoza Bobirovna	
KORPORATIV BOSHQARUVNING QURILISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	238
G'iyosov Ilxom Karimovich	

O'ZBEKISTONDA KAPITAL BOZORINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI TAHLILI	246
Xaitova Gulmira Matsalayevna	
SUV TEJOVCHI INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	253
Sangirova Umida Ravshanovna	
МЕТОДЫ СИСТЕМ ПРОГНОЗИРОВАНИЯ И ПЛАНИРОВАНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	259
Н. М. Эргашева	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	265
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich	
Ishbekova Lobar Yunusxonovna	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING TO'LOV QOBILIYATINI TA'MINLASHDA PUL OQIMLARINI BOSHQARISHNING O'RNI.....	271
Ishbekova Lobar Yunusxonovna	
ТЕНДЕНЦИИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ТАДЖИКИСТАНА ЗА 35 ЛЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ	276
Икромни Нуриддин Киём	
Раҳматзода Далер Талбак	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI VA ISTIQBOLLARI	283
Farog'at Xo'jabekova	
MINTAQADA AGROTURIZMNI XORIJIY TAJRIBA ASOSIDA RIVOJLANTIRISH: XALQARO MODELLAR VA O'ZBEKISTON UCHUN INNOVATSION MEXANIZMLAR.....	288
Aliqulov Humoyun Tohir o'g'li	
KICHIK BIZNESDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-BOSHQARUV MEXANIZMI.....	294
Kabilova Shahnoza Jurayevna	
SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI VA MOBIL ILOVALAR YORDAMIDA CHAKANA BANK XIZMATLARINI KO'RSATISH	301
Parpiboyeva Lobar Abdikomilovna	
TIJORAT BANKLARIDA KORPORATIV MIJOZLARNI MOLIYALASHTIRISHNING TAHLILI	308
Abduraxmanov Farrux Talipjanovich	
TURIZM SOHASI BARQAROR RIVOJLANISHINING ASOSIY TENDENSIYALARI VA TARKIBIY O'ZGARISHLARI TAHLILI	316
O'sarov Abdulla Davronqulovich	
KICHIK BIZNES SOHASIDA INSON KAPITALI VA MEHNAT MUNOSABATLARINING IJTIMOIY-IQTISODIY AHAMIYATI, MOHIYATI VA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	323
Ulug'muradova Nodira Berdimuradovna	
MILLIY YASHIL TAKSONOMIYANING O'ZBEKISTONDA YASHIL INVESTITSIYALAR BOZORINI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI.....	329
Usmonova Gulasal Akmal qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BUXGALTERIYA HISOBI TIZIMINI ISLOH ETISHNING ASOSIY BOSQICHLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	334
Bekimbetova Asal Ergash qizi	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК: ОТ ТРАДИЦИОННЫХ ТЕНДЕРОВ К ЭЛЕКТРОННЫМ ПЛАТФОРМАМ	340
Ризакулов Шерзод Шермуратович	
TIJORAT BANKLARIDA JISMONIY SHAXSLARNI KREDITLASH AMALIYOTINING EKONOMETRIK PROGNOZI VA TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	346
Jumayev Azamat Qurbonali o'g'li	

TIJORAT BANKLARIDA STRATEGIK REJALASHTIRISH JARAYONLARIGA SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI INTEGRATSIYALASH MEXANIZMLARI	352
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich ADVOKATLIK XIZMATLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	360
Turayev Shaxriyor Shodiyorovich OLIY TA'LIM XIZMATLARINI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	366
Pardayev Jaxongir Sobirjon o'g'li TIJORAT BANKLARINING KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHDAGI ISHTIROKINI OSHIRISH YO'LLARI	372
Butayev Axror Abduxolikovich GLOBALASHUV VA RAQOBAT SHAROITIDA O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINI O'TKAZISHNING MUHIMLIGI HAMDA UNING KELGUSI ISTIQBOLLARI	385
Nizamov Umid Najimovich PATHWAYS TO SUSTAINABLE ENERGY TRANSITION IN UZBEKISTAN AND THE ROLE OF POLICY AND INVESTMENT MECHANISMS (EVIDENCE FROM INPUT-OUTPUT-CGE MODEL)	391
Gulmuxamedova Dilbar O'ZBEKISTONDA SOLIQ SIYOSATINING MAKROIQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	399
Xakimov Ulug'bek Abdullayevich HUDUDLARDA YASHIL TURIZMNI RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA HOLATINI TAHLILI	405
Nozimov Eldor Anvarovich AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DAROMADLAR VA XARAJATLAR BUXGALTERIYA HISOBINI MHXS ASOSIDA YURITISHNI TAKOMILLASHTIRISH	410
Kuvatova Dinara Anvarovna HUDUDIY IQTISODIY SALOHİYAT VA ELEKTRON TIJORAT RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNI BAHOLASH	416
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna QAYTA ISHLASH SANOATINI TIZIMLI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI: MODEL VA PROGNOZLAR	421
Jo'rayev Farrux Do'stmirzayevich Rahimov Abdihakim Muhammadiyevich TASHQI SAVDONI RIVOJLANTIRISH JARAYONLARINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	425
Jo'rayev Farrux Do'stmirzayevich O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOT VA "YASHIL IQTISODIYOT" SHAROITIDA MULKCHILIK MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI.....	429
Tashmuhammedova Mahina ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ДОВЕРИТЕЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ДОЛЯМИ	437
Ибрагимов Махмуд Баходирович QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA INVESTITSİYALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH USLUBIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	445
Ro'ziboyeva Zebiniso Umidbekovna RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AUTSORSING XIZMATLARINING XUSUSIYATLARI	452
Mirxonov Mirfoziljon Olimjon o'g'li TA'LIM XIZMATLARI EKSPORTINI OSHIRISH JARAYONLARINI STRATEGIK BOSHQARISH MEXANIZMLARI.....	456
Alimova Shamsiya Abidovna	

TIJORAT BANKLARIDA JISMONIY SHAXSLARNI KREDITLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	464
Aminova Mehriniso Erkinjonovna	
ECONOMETRIC METHODOLOGY AND ASPECTS OF SUSTAINABLE TRANSPORTATION DEVELOPMENT IN THE KHOREZM REGION	470
Karimboev Dilshod	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA "NAVOIY KMK" AJ INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGINI PROGNOZLASH	475
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
BREND POZITSİYALASH STRATEGIYASINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	481
Muxamedova Mavjuda Shuxratovna	
IQLIM O'ZGARISHI VA SUV TANQISLIGI SHAROITIDA YER RESURLARIDAN UNUMLI FOYDALANISHNI RAG'BATLANTIRISH	487
Safiyeva Nigora Nurmuxamadovna	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK TAMOIYILLARI ASOSIDA MEHNATGA LAYOQATLI YOSH DAN KATTA AHOLI UCHUN XIZMATLAR BOZORINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	492
Ochilova Nargiza Akramovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN AHOLIGA KO'RSATILADIGAN XIZMATLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	500
Rajabov Saidrasul Xalil o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIVAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNING AMALDAGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	507
Abdullayev Ahrorjon Akmaljon o'g'li	
FERMER XO'JALIKLARINI SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	513
Xakimova Nasiba Abduraimovna	
TURIZM KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHINING NAZARIY ASOSLARI	518
Abdurahmanova Zuleyha Olimjanovna	
ФОРМИРОВАНИЕ ЦИФРОВОГО МАРКЕТИНГА ТУРИСТСКИХ ДЕСТИНАЦИЙ	522
Хамидова Зарина Амануллаевна	
TURIZM SOHASIDA IJTIMOY MEDIA MARKETINGDAN FOYDALANISHNING USTUVOR AFZALLIKLARI	528
Olimova Sadoqat Olim qizi	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA INVESTITSIYALARNI JALB ETISH VA MOLIVALASHTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI	532
Sodiqov Maqsudjon Abdolimovich	

O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA INVESTITSİYALARNI JALB ETISH VA MOLIYALASHTIRISHNING ZAMONAVIY USULLARI

Sodikov Maqsudjon Abdolimovich
NamDTU magistranti

Annotatsiya. O'zbekiston iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb etish va moliyalashtirishning asosiy manbalari hamda zamonaviy usullari tadqiq etilgan. Investitsiya faoliyatining huquqiy asoslari va investitsiya muhitining iqtisodiy ahamiyati yoritilgan. O'zini o'zi moliyalashtirish, bank kreditlari, aksiyadorlik kapitali orqali moliyalashtirish, obligatsiyalar chiqarish, lizing, venchur va loyihaviy moliyalashtirish usullari tahlil qilingan. Moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish investitsiya risklarini kamaytirish va loyihalar samaradorligini oshirishning muhim omili ekanligi asoslangan. O'zbekistonda kapital bozorini rivojlantirish, shuningdek, xususiy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishni rag'batlantirishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: investitsiyalar, moliyalashtirish, investitsiya faoliyati, investitsiya loyihasi, kapital bozori, investitsiya muhiti, investitsion jozibadorlik.

Аннотация. Исследованы основные источники и современные методы привлечения и финансирования инвестиций в экономику Узбекистана. Раскрыты правовые основы инвестиционной деятельности и экономическое значение инвестиционного климата. Проанализированы такие методы, как самофинансирование, банковское кредитование, финансирование за счёт акционерного капитала, выпуск облигаций, лизинг, венчурное и проектное финансирование. Обосновано, что диверсификация источников финансирования является важным фактором снижения инвестиционных рисков и повышения эффективности инвестиционных проектов. Разработаны научно-практические предложения по развитию рынка капитала, а также стимулированию привлечения частных и иностранных инвестиций в Узбекистане.

Ключевые слова: инвестиции, финансирование, инвестиционная деятельность, инвестиционный проект, рынок капитала, инвестиционный климат, инвестиционная привлекательность.

Abstract. The main sources and modern methods of attracting and financing investment in the economy of Uzbekistan are examined. The legal framework governing investment activities and the economic significance of the investment climate are discussed. Key financing methods, including self-financing, bank lending, equity financing, bond issuance, leasing, venture financing, and project financing, are analyzed. Diversification of financing sources is substantiated as an important factor in reducing investment risks and enhancing the efficiency of investment projects. Scientific and practical recommendations are proposed for developing Uzbekistan's capital market and promoting the attraction of private and foreign investment.

Keywords: investment, financing, investment activity, investment project, capital market, investment climate, investment attractiveness.

KIRISH

Bugungi kunda milliy iqtisodiyotning barqaror o'sishini ta'minlash, ishlab chiqarish salohiyatini kengaytirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etishda investitsiyalar muhim moliyaviy manba hisoblanadi. Ayniqsa, iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va diversifikatsiyalash sharoitida ichki va tashqi investitsiyalarni keng jalb etish, ulardan samarali foydalanish hamda investitsiya loyihalarini moliyalashtirishning zamonaviy mexanizmlarini rivojlantirish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. O'zbekistonda investitsiya faoliyatini rivojlantirish va investorlar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida huquqiy va institutsional islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, 2019-yil 25-dekabrda qabul qilingan "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi Qonun investitsiya munosabatlarini tartibga solish, investorlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish hamda investitsiyalarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning huquqiy asoslarini belgilab berdi [1].

Mazkur masalaning dolzarbligi investitsiya resurslariga bo'lgan ehtiyojning ortib borayotgani va yirik investitsiya loyihalarini korxonalarning ichki mablag'lari bilan bir qatorda qo'shimcha moliyalashtirish manbalari hisobidan moliyalashtirish zarurati bilan izohlanadi. Shu sababli investitsiyalarni moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish, bank kreditlari, aksiyalar va korporativ obligatsiyalar, lizing, venchur kapitali, xorijiy investitsiyalar, budget mablag'lari hamda loyihaviy moliyalashtirish kabi zamonaviy mexanizmlardan samarali foydalanish muhimdir. Bunda investitsiyalarni jalb qilish samaradorligi moliyaviy resurslar bilan bir qatorda mamlakat va hududlarning investitsiya jozibadorligi, biznes muhiti, huquqiy kafolatlar, moliyaviy infratuzilmaning rivojlanganlik darajasi, korporativ boshqaruv sifati va investorlar ishonchi kabi omillarga ham bog'liq.

Shu nuqtayi nazardan, investitsiya faoliyatini moliyalashtirish manbalari va usullarini ilmiy jihatdan tadqiq etish, ularning afzalliklari va o'ziga xos jihatlari aniqlash hamda O'zbekiston sharoitida investitsiyalarni samarali jalb qilish mexanizmlarini takomillashtirish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Maqolaning maqsadi O'zbekiston iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb etishning me'yoriy-huquqiy asoslari, investitsiya faoliyatini moliyalashtirish manbalari va zamonaviy usullarini tahlil qilish hamda investitsiya loyihalarini samarali moliyalashtirish imkoniyatlarini asoslashdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Investitsiyalarni jalb qilish va moliyalashtirish masalalari xorijiy hamda mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan keng tadqiq etilgan. Klassik iqtisod maktabi vakillari A. Smit, D. Rikardo va U. Petti asarlarida kapital jamg'arish, moliyaviy resurslardan samarali foydalanish va iqtisodiy o'sishda investitsiyalarning roli asoslangan. F. Modilyani, M. Miller, D. Tobin va U. Sharp tadqiqotlarida esa investitsiya qarorlari, kapital tarkibi, risk va daromad nisbati hamda moliyaviy bozorlarning investitsiya jarayonidagi ahamiyati yoritilgan. Xususan, U. Sharp investitsiya qarorlarida risk va kutilayotgan daromad o'rtasidagi nisbatni, Ya. M. Mirkin esa fond bozori orqali aksiyadorlik kapitaliga mablag' jalb qilish imkoniyatlarini asoslagan [2; 3].

Investitsiyalarni moliyalashtirish manbalari va ulardan samarali foydalanish masalalari Ya. S. Melkumov, S. V. Valdaytsev va P. P. Vorobyev ishlarida tadqiq etilgan. Ya. S. Melkumov investitsiyalarni moliyalashtirishda moliyaviy, mulkiy va intellektual resurslardan foydalanishga e'tibor qaratgan bo'lsa, S. V. Valdaytsev va P. P. Vorobyev investitsiyalarni, jumladan, ijtimoiy sohani moliyalashtirish manbalari va ularning iqtisodiy hamda ijtimoiy samarasini tahlil qilgan. O'zbekistonlik olimlar N. G. Karimov va Sh. I. Mustafaqulov tadqiqotlarida investitsiya faolligining iqtisodiy o'sish bilan o'zaro bog'liqligi, investitsiya salohiyati va jozibadorligini belgilaydigan omillar, xususan, biznes muhiti, institutsional infratuzilma, ijtimoiy-siyosiy barqarorlik va mehnat resurslarining sifati o'rganilgan [4; 6].

Mavjud tadqiqotlar tahlili investitsiyalarni moliyalashtirishning nazariy asoslari, manbalari va usullari yetarlicha o'rganilganini ko'rsatadi. Shu bilan birga, O'zbekiston sharoitida ichki va tashqi moliyalashtirish manbalarini uyg'unlashtirish, fond bozori, lizing, venchur va loyihaviy moliyalashtirish kabi zamonaviy mexanizmlardan kompleks foydalanish hamda investitsiya risklarini samarali boshqarish masalalarini yanada rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu jihatdan investitsiyalarni jalb qilishning me'yoriy-huquqiy asoslari, moliyalashtirish manbalari va zamonaviy usullarini o'zaro bog'liq holda tahlil qilish mazkur tadqiqotning muhim yo'nalishini tashkil etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda O'zbekiston iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilishning me'yoriy-huquqiy asoslari, moliyalashtirish manbalari va zamonaviy usullarini o'rganishda tizimli yondashuvdan foydalanildi. Investitsiya faoliyatiga oid qonunchilik hujjatlari, ilmiy adabiyotlar va tadqiqotlar tahlil qilinib, moliyalashtirish manbalari ichki va tashqi, o'z va jalb qilingan, qarz va ulushli mablag'lar bo'yicha tasniflandi. Tadqiqotda qiyosiy tahlil, tizimli tahlil, tasniflash, umumlashtirish va mantiqiy tahlil usullari qo'llanildi.

Investitsiyalarni moliyalashtirishning o'zini o'zi moliyalashtirish, aksiyalashtirish, bank krediti, korporativ obligatsiyalar, lizing, venchur, budjetdan, aralash va loyihaviy moliyalashtirish usullarining afzalliklari va o'ziga xos jihatlari o'rganildi. Shuningdek, investitsiya jozibadorligini baholashda biznes muhiti, huquqiy kafolatlar, moliyaviy infratuzilma, investorlar ishonchi va loyihalarining iqtisodiy samaradorligi kabi omillar hisobga olindi. Tadqiqot natijalarini umumlashtirish asosida O'zbekistonda investitsiyalarni samarali jalb qilish va moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha xulosa va takliflar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonda investitsiya faoliyatini moliyalashtirish tizimi ichki va tashqi manbalarning o'zaro uyg'unligiga asoslanadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, korxonalarning o'z mablag'lari, bank kreditlari, davlat budjeti mablag'lari, xorijiy investitsiyalar, qimmatli qog'ozlar bozori va lizing investitsiyalarni moliyalashtirishning asosiy manbalari hisoblanadi. Bunda har bir manbaning investitsiya loyihasi xususiyati, mablag'ga bo'lgan ehtiyoj, loyihaning daromadliliigi va risk darajasiga qarab tanlanishi moliyalashtirish samaradorligini belgilaydi. Shu nuqtayi nazardan, investitsiya manbalarini diversifikatsiya qilish korxonalarning moliyaviy barqarorligini ta'minlash va tashqi moliyaviy risklarni kamaytirishning muhim sharti hisoblanadi.

O'zini o'zi moliyalashtirish korxonalar uchun eng qulay manbalardan biri bo'lib, u sof foyda, amortizatsiya ajratmalari va boshqa ichki resurslar hisobidan shakllanadi. Ushbu usul qarz majburiyatlarining mavjud emasligi va korxona ustidan nazoratni saqlab qolish imkoniyati bilan ajralib turadi. Shu bilan birga, yirik investitsiya loyihalarini amalga oshirishda ichki mablag'larni tashqi moliyalashtirish manbalari bilan uyg'unlashtirish qo'shimcha imkoniyatlarni yuzaga keltiradi. Shu sababli katta hajmdagi investitsiyalarni talab qiladigan loyihalarda tashqi moliyalashtirish manbalaridan foydalanish zarurati yuzaga keladi.

Bank kreditlari investitsiya loyihalarini tashqi moliyalashtirishning keng tarqalgan usullaridan biri hisoblanadi. Ularning asosiy afzalligi mablag'larni loyihaning muddati va xususiyatlariga mos ravishda jalb qilish imkoniyati bilan izohlanadi. Kredit foizlari va asosiy qarzni qaytarish majburiyati esa korxona tomonidan moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirishni talab etadi. Shuning uchun kredit mablag'laridan foydalanishda loyihaning kelgusi pul oqimlari, qarzga xizmat ko'rsatish qobiliyati va moliyaviy risklar oldindan baholanishi zarur.

Qimmatli qog'ozlar bozori orqali investitsiyalarni jalb qilish ham muhim istiqbolli yo'nalishlardan biridir. Aksiyalar emissiyasi korxonalarga uzoq muddatli ulushli kapitalni jalb qilish imkonini bersa, korporativ obligatsiyalar qarz mablag'larini keng investorlar doirasidan jalb etish imkoniyatini yaratadi. Mazkur mexanizmlarning samaradorligi fond bozorining rivojlanganligi, korporativ boshqaruv sifati, axborot shaffoligi va investorlar ishonchiga bevosita bog'liq. Shu sababli O'zbekistonda kapital bozorini yanada rivojlantirish investitsiya resurslarini diversifikatsiya qilishning muhim omili hisoblanadi [2; 3].

Lizing investitsiyalarni, ayniqsa, asosiy vositalar va zamonaviy uskunalarni moliyalashtirishning muqobil usuli sifatida ahamiyat kasb etadi. Lizing orqali korxona katta hajmdagi mablag'ni bir vaqtning o'zida sarflamasdan zarur uskunalaridan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladi. Venchur moliyalashtirish esa yuqori risk va yuqori daromad olish imkoniyatiga ega bo'lgan innovatsion loyihalar uchun samarali mexanizm hisoblanadi. Mazkur usulning rivojlanishi innovatsion tadbirkorlik va yangi texnologiyalarni moliyalashtirish imkoniyatlarini kengaytiradi [3; 5].

Investitsiyalarni moliyalashtirish usullarining asosiy xususiyatlari, afzalliklari va o'ziga xos jihatlari qiyosiy baholash natijalari quyidagi jadvalda keltirilgan (1-jadval).

1-jadval
Investitsiyalarni moliyalashtirish usullarining qiyosiy tahlili¹

Moliyalashtirish usuli	Asosiy manba	Afzalliklari	Asosiy cheklovlari
O'zini o'zi moliyalashtirish	Sof foyda, amortizatsiya, ichki mablag'lar	Moliyaviy mustaqillik, qarz majburiyati yo'q	Mablag' hajmi cheklangan
Bank krediti	Tijorat banklari	Yirik mablag' jalb qilish imkoniyati, moslashuvchan shartlar	Foiz va qarzni qaytarish majburiyati
Aksiyalashtirish	Aksiyalar emissiyasi	Uzoq muddatli kapital, qaytarish majburiyatining nisbatan pastligi	Emissiya xarajatlari, mulkchilik ulushining o'zgarishi
Korporativ obligatsiyalar	Qimmatli qog'ozlar bozori	Uzoq muddatli mablag' jalb qilish, investorlar doirasini kengaytirish	Moliyaviy barqarorlik va axborot shaffoligi talab etiladi

1 Muallif ishlanmasi

Lizing	Lizing kompaniyalari, banklar	Asosiy vositalarni katta bir martalik xarajatlarsiz jalb qilish	Lizing to'lovlari va shartnoma majburiyatlari
Venchur moliyalashtirish	Venchur fondlari va investorlar	Innovatsion loyihalar uchun kapital, yuqori o'sish imkoniyati	Yuqori risk, investorning boshqaruvda ishtirok etishi mumkin
Budjetdan moliyalashtirish	Davlat va mahalliy budjetlar	Ijtimoiy va strategik loyihalarni qo'llab-quvvatlash	Budjet mablag'laridan maqsadli va samarali foydalanish talab etiladi
Aralash moliyalashtirish	Bir nechta manba kombinatsiyasi	Risklarni taqsimlash, moliyalashtirish hajmini oshirish	Moliyalashtirish tuzilmasini samarali boshqarish talab etiladi
Loyihaviy moliyalashtirish	Banklar, investorlar, xalqaro moliya institutlari	Yirik loyihalarni amalga oshirish imkoniyati	Yuqori darajadagi tahlil va monitoring talab etiladi

Davlat tomonidan investitsiyalarni moliyalashtirish, asosan, strategik va ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan loyihalarni qo'llab-quvvatlashga yo'naltiriladi. Budjet mablag'lari xususiy investorlarning faol ishtirokini qo'shimcha rag'batlantirish talab etiladigan, mamlakat iqtisodiyoti va aholi farovonligi uchun muhim bo'lgan infratuzilma, ta'lim, sog'liqni saqlash, uy-joy qurilishi va boshqa sohalarida muhim manba bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, budjet resurslaridan oqilona foydalanish xususiy va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish mexanizmlarini rivojlantirish bilan uyg'un holda amalga oshirilishi maqsadga muvofiq [1].

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, investitsiya loyihalarida moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish moliyaviy risklarni samarali boshqarish imkoniyatlarini oshiradi. Shu sababli o'z mablag'lari, bank kreditlari, aksiya va obligatsiyalar, lizing, xorijiy investitsiyalar hamda budjet resurslarini uyg'unlashtirgan aralash moliyalashtirish mexanizmi nisbatan samarali yondashuv hisoblanadi. Bunday yondashuv mablag' manbalarini diversifikatsiya qilish, risklarni ishtirokchilar o'rtasida taqsimlash va yirik investitsiya loyihalarini amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Umumiy natija sifatida investitsiyalarni jalb qilish samaradorligi nafaqat moliyaviy resurslar hajmiga, balki huquqiy kafolatlar, investitsiya muhiti, moliyaviy infratuzilma, korporativ boshqaruv, axborot shaffofligi va investorlar ishonchiga ham bog'liq ekanligi aniqlandi. Shu munosabat bilan O'zbekistonda investitsiya faolligini oshirish uchun moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish, kapital bozori imkoniyatlaridan kengroq foydalanish, loyihaviy va venchur moliyalashtirishni rivojlantirish hamda xususiy va xorijiy investorlar uchun qulay institutsional muhitni yanada takomillashtirish maqsadga muvofiq.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqot natijalari O'zbekiston iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilish va investitsiya loyihalarini samarali moliyalashtirish iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim omillaridan biri ekanligini ko'rsatdi. Investitsiyalarni moliyalashtirishda korxonalarning o'z mablag'lari bilan bir qatorda bank kreditlari, aksiyalar va korporativ obligatsiyalar, lizing, venchur kapitali, budjet mablag'lari, xorijiy investitsiyalar hamda loyihaviy moliyalashtirishdan kompleks foydalanish maqsadga muvofiq. Moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiya qilish investitsiya risklarini kamaytirish va yirik loyihalarni amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot asosida O'zbekistonda investitsiyalarni jalb qilish samaradorligini oshirish bo'yicha quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

- investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda aralash va loyihaviy moliyalashtirish mexanizmlarini kengaytirish;
- fond bozorini rivojlantirish va korxonalarning aksiyalar hamda korporativ obligatsiyalar orqali uzoq muddatli kapital jalb qilish imkoniyatlarini oshirish;
- innovatsion va yuqori texnologik loyihalar uchun venchur moliyalashtirish infratuzilmasini rivojlantirish;
- lizing mexanizmlaridan, ayniqsa, kichik va o'rta biznes subyektlarining investitsiya faoliyatini moliyalashtirishda kengroq foydalanish;
- xususiy va xorijiy investorlar uchun huquqiy kafolatlar, axborot shaffofligi va korporativ boshqaruv sifatini yanada takomillashtirish;
- investitsiya loyihalarini tanlashda ularning iqtisodiy samaradorligi va risk darajasini kompleks baholash tizimini takomillashtirish.

Umuman, investitsiya siyosatining samaradorligi moliyaviy resurslarni jalb qilish bilan bir qatorda ularni maqsadli va samarali taqsimlash, investitsiya risklarini boshqarish hamda investorlar uchun barqaror va ishonchli

institutsional muhit yaratishga bog'liq. Shuning uchun O'zbekistonda investitsiyalarni moliyalashtirishning an'anaviy manbalari bilan bir qatorda zamonaviy bozor mexanizmlarini rivojlantirish mamlakatning investitsiya salohiyatini oshirish va uzoq muddatli iqtisodiy o'sishni ta'minlashning muhim sharti hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 25-dekabrdagi "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi O'RQ-598-son Qonuni.: <https://lex.uz/ru/docs/-4664142>
2. Миркин Я. М. Ценные бумаги и фондовый рынок / Я. М. Миркин. — Москва : Перспектива, 1995.
3. Шарп У. Ф. Инвестиции / У. Ф. Шарп, Г. Александер, Дж. Бэйли. — Москва : ИНФРА-М, 2001.
4. Мелкумов Я. С. Экономическая оценка инвестиций / Я. С. Мелкумов. — Москва : ИНФРА-М, 2007.
5. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / И. А. Бланк. — Киев : Ника-Центр, 2001.
6. Mustafaq ulov Sh. I. Investitsion muhit jozibadorligi: nazariya, metodologiya va amaliyot / Sh. I. Mustafaq ulov. — Toshkent : Iqtisod-Moliya, 2017.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
